

SZATMÁR

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 Helyben házhoz hordva: Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 84 korona Egész évre . . . 96 korona
 Negyedévre . . . 21 korona Negyedévre . . . 24 korona
 Egyes szám ára 30 fillér

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon 263.
 A szerkesztőség kéziratok visszafizetését és hirdetések a
 száadására nem vállalkozik. kiadóhivatalhoz intézendők.

Ujabb hír Nagyvárad román megszállásáról.

Budapest, febr. 18. (Saj. tud. táv.) Napok óta érkeznek hírek arról, hogy a románok újból elő akarnak nyomulni Nagyvárad és Szatmár irányában. Ezzel kapcsolatban illetékes helyről szerzett értesülés szerint az erdélyi fronton álló magyar csapatok már január huszonegyedikén parancsot kaptak a hadügyminiszteriumtól, hogy esetleges erőszakos támadás esetén végsőkig védekezzenek.

Tény az, hogy a románok tegnap délután Haraklanál, Zilahtól északnyugatra kilenc kilométerre már meg is támadták a székely csapatokat, de ezek kemény harcban visszaverték őket. A magyar kormány nem hajlandó arra, hogy a románoknak újabb területeket engedjenek át és minden támadást fegyveresen fog visszaverni.

Véres járőrharc a Fehér-Körös völgyében.

Ernst hadnagy elesett. — Román osztagok érkeztek Dévára és Zámra.

A Sebes Körös völgyében türihető csend uralkodik, a csapatok kölcsönösen tiszteletben tartják azt a hallgatóságos Trenga Deit, amelyet az angol kapitány vizsgálata teremtett. A napi tevékenység a legegyszerűbb ellenőrzésre szorítkozik. Járőrök vizsgálják át az utakat, völgyeket, irtják az elszaporodott irreguláris bandákat a fegyverek elkobzásával és állandó összeköttetést teremtenek a Fekete Körös völgyében álló 23. hadosztály és a Szilágyságba dirigált debreceni hadosztály csapatai között.

Amilyen eseménytelenül teinek a napok a Sebes-Körös völgyében, éppen olyan hangos most a Fekete és Fehér-Körös völgye.

A 23. hadosztály parancsnoksága azt az értesítést kapta, hogy

Vaskóh felé gyalog és vonattal több román század közeledik.

Ez a hír arra indította a parancsnokságot, hogy Belényesről erős csoportot küldjön át Vaskóhira. A csoport meg is érkezett Vaskóhira s ott teljes rendben elhelyezkedett. Járőrei révén

felkutatva a vidéket és a vasútvonal mentén Erdély felé is kiküldött osztagokat, de a reguláris csapatok közeledését nem konstataálta.

Egyelőre tehát a fegyveres maratócok ellen dolgoznak és biztosítják a Sebes-Körös völgyét az átkarolás ellen.

Egészen más eredményeket ért el az a dandár, amelyik Aradról kiindulva Halmágy-csucs, Zám és Dés felé végeztetett felderítéseket. A 39. dandár parancsnoksága az itt történő eseményekről tegnap a következő rövid jelentést adta ki:

Hivatalos jelentés február 18-án. A 23-ik hadosztály csapatai Halmágyot

a Fehér Körös völgyében tegnap elfoglalták. Román gárdisták e harcban egy megsebesült tisztünket Ernst hadnagyot brutálisan bántalmazták. A Sebes Körös völgyében a helyzet változatlan.

A jelentés alapján érdeklődtünk Aradon Ernst hadnagy sorsa felől és illetékes helyen a következőkben informáltak bennünket.

Az aradi 23. hadosztályparancsnokság értesült arról, hogy a románok különböző csapatokat szállítanak Zám és Dés irányába. Hogy ezekről a mozdulatokról pontos jelentést kaphjon, előretolt osztagai révén akart erről meggyőződni. Megjegyezzük, hogy Aradon franciák és szerbek vannak s katonai parancsnokságuk semmi kifogást nem emelt a magyar hadosztály határvédelmi akciói ellen.

A felderítésre Ernst hadnagy vállalkozott és Halmágycsucson túl előrenyomult egy fontos hidig, ahol

láthatatlan helyről erős tüzellel támadták meg különítményét.

A magyar különítmény nem vette fel a harcot a láthatatlan ellenséggel, hanem visszavonult. Visszavonulás alatt

Ernst hadnagy előbb egy lövést kapott s elesett, azután még négy golyó találta a bátor hadnagyot, aki a hid közelében meg is halt.

Rajta kívül elesett egy tizedes s egy közlegény. Súlyosabb sebbel tovább vándorolt még két katona, akik nagynehezen megmenekültek. Ezek már látták a rejtekhelyről előbújó lövöldözőket és megállapították, hogy a régi osztrák magyar monarchia formaruháját hordó irreguláris katonák voltak.

Később két egészségügyi katona vállalkozott a hősi halált halt Ernst hadnagy holttestének behozatalára.

Visszamentek a halmágycsucsi hidhoz, ahol a karfára kötve találták a hadnagy hulláját, ahol fejjel lefelé lógott a patak mocsaras vize fölött.

Ernst hadnagy holttestét bevitték Aradra s egész város részvéte mellett ma fogják katonai pompával eltemetni.

A 23. hadosztályparancsnokság a halmágycsucsi esetet azonnal jelentette a hadügyminiszteriumnak.

Arad, február 18. Az ujítói vasutasok ma bemenekültek Aradra a román irreguláris csapatok elől. Bemondásuk szerint a románok megrongálták a vasuti síneket és felrobantották a hidakat.

A nagyváradai Néptanács első ülése.

Az eddigi törvényhatósági bizottságot helyettesítő közigazgatási szerv a Néptanács, mely az új törvényhatósági bizottság megválasztásáig intézi a városi közigazgatás fontosabb ügyeit, tegnap tartotta első ülését.

Ez alkalommal a Néptanács csupán a különböző szakbizottságok megalakítására küldött ki egy szűkebb bizottságot.

A Néptanács ezen ülésén dr Katz Béla kormánybiztos elnöklete alatt az összes tagok résztvettek.

Dr Katz Béla elnök örömmel és megkönnyebbült lélekkel üdvözölte a Néptanácsot. Örömmel, hogy megszűnt az eddigi törvényhatósági bizottság s azt nem látjuk többé együtt, akiknek fele a vagyon jogán, másik fele pedig szűk census alapján jöttek össze a város ügyei intézésére s meddő, nagyképu vitákat rendeztek. A mostani Néptanács működése nem a protekció, hanem az igazság szerint fogja a

Varrógép, gramafon és kerékpár, valamint az ehhez szükséges alkatrészek nagy raktára. Villamos csillárok és világítási felszerelési cikkek. A fenti áruk javítása.

Mocsári Sándor és Tsa.

Műhely: Szent János-ú. 22. Telefon: 532.
Iroda és raktár: Zöldfa-u. 8. Telefon: 1404.

Villany, vízvezeték-szerelő, bádogos, lakatos, bronzműves, fémcsiszoló és nikkelező. Vállal új berendezéseket és javításokat.

nagyközönség érdekét szolgálni. Üdvözlí a tisztviselőket, akik bizonyára hozzásimulnak az új idők szelleméhez és a változott viszonyokhoz. Üdvözlí a Néptanács polgári tagjait és elvtársait a munkásokat, akik eddig, mint rendező elemek csak az utcáról, vagy legfeljebb a karzatról szólhattak bele a város ügyeibe s most itt ülnek, hogy az idők új szellemében intézzék a város dolgait.

Nagy munkára van szükség; ilyenek többek között a lakásügy, a munkabérek, a közlekedés, a közegészségügy rendezése.

Tudja jól, hogy nincsenek meg az előfeltételek a munka teljes fellevevése, de hogy ez mielőbb lehetővé váljék, rendelkezésükre áll.

Törekedjünk, hogy maradandót alkossunk. (Eljenzés.)

Rimler Károly polgármester szólalt fel ezután. A munka sikerének biztosítása szempontjából szükséges, hogy azok a szervek, amelyek az ügyek előkészítésére szükségesek, életre hívassanak. Az eddigi 55 szakbizottságra nincs szükség, de amelyek szükségesek, azokat meg kell alakítani. Küldjenek ki egy szűkebb bizottságot, hogy állapítsa meg, mely szakbizottságok szükségesek és kik legyenek azok tagjai és ezekre minél előbb tegyen előterjesztést. Mivel ügyrendre is szükség van, ez a bizottság vegye revízió alá. Ajánlja a bizottságba dr. Katz Béla kormánybiztos elnökielte alatt dr. Katz Lipót, dr. Berkovits Renét és a polgármestert. Indítványozza továbbá, hogy az ügyek intézésének irányítására és ellenőrzésére a városi tanácsba három tagot: dr. Katz Lipót, dr. Berkovits Renét és Gazdag Györgyöt küldjék ki.

Rimler Károly polgármester indítványait elfogadták.

Kéri ezután a polgármester, hogy tekintettel arra, miszerint sok ügy vár elintézésre, ha ezeket az állandó választmány előkészíti, a kormánybiztos hívja össze a Néptanácsot érdemleges gyűlésre.

Dr. Grosz Menyhért visszhangképpen szólalt fel ezután a kormánybiztos beszédére. Azzal a kívülről jövő felfogással foglalkozik, hogy itt diktatura jellege van a Néptanácsnak. Ő szerinte is igaz ez, de ez a diktatura milliók nevében van; különbözik a régi diktaturától, mert a nép javára van, annak érdekeit szolgálja, tehát becsületes diktatura. Majd rátért, hogy a városi tanácsnak is kevés tagja volt eddig áthatva a progresszió eszméjétől és hatásától. Kéri és figyelmezteti a fiatalabb és öregebb tisztviselőket a saját jól felfogott érdekükben, hogy az új Néptanács aligha engedné a város vezetését olyanoknak, akik a progresszív eszméktől távol állanak.

Dr. Katz Lipót a szervezett munkásság képviselőjében szólott. Rámutat arra az útra, amely a munkásság képviselőit a város ügyének intézéseig vezette. A forradalom még nem hozott végleges eredményeket. Ez csak átmenet a polgárság érdekében, nem véres, de békés úton, hogy a bürokráciát legyőzzék.

Biró Márk mint a törvényhatóság volt tagja, megtette mindög kötelességét, főleg a kisemberek érdekében. A törvényhatóság is tett a közönségnek szolgálatot. Mint a Károlyi-párt tagja kijelenti, hogy pártja mindent elkövet a város érdekében, a forradalom vívmányának biztosítására.

Dr. Grosz Menyhért és dr. Katz Béla kormánybiztos rövid felszólalása után, elnök az ülést bezárta.

Konfliktus az utlevéligazolványok körül.

A román nemzeti tanács megtagadja az aláírást.

Mióta határvédelem van, nagyon megdondolja mindenki, hogy átmenjen e ezen a vonalon egy megszállott területre. Az Erdélyből érkező hírek elriasztják a jámbor polgárt a kényszerítéstől, az üzleti élet anélkül is meghalt, tehát nagyon fontos személyes ügye vagy hivatalos megbízatása lehet annak, aki mégis be akar menni az erdélyi oroszlanbarlangba.

Hogy vannak ilyenek, azt a két nemzeti tanács igazolni tudja. Egy százados Kolozsvárra akart menni, de a román nemzeti tanács nem volt hajlandó utazási igazolványát láttatni.

Erre azért van szükség, hogy a román csapatok ne kellemetlenkedjenek az illetőnek utközben. A magyar tanács bélyegzője pedig erkölcsi salvus konduktust ad a románoknak a magyar csapatok között.

Bolgár Ignác állatorvost a magyar kormány Besztercére nevezte ki. Az állatorvos örült a kenyérének, de nem tagadta, hogy jobb helyet is ismer, mint most Beszterce. Jelentkezett a román tanácsnál igazolványért, de a román tanács az igazolvány kiállítását megtagadta.

A magyar tanács dr. Elovics ügyvéd útján felvilágosítást kért a román tanácsától, ahol azt a választ kapta, hogy

a román keleti hadsereg parancsnoksága egy rendeletet adott ki, amelyben ellenségnek deklarálja a meg nem szállott területek lakóit.

Ők tehát ezen az alapon nem adhatnak ki igazolványokat, mert ehhez nincs joguk. Ezt a rendeletet állítólag a nagyváradi sajtó is ismertette.

Bolgár a visszautasító válasz után nem utazott el Besztercére, hanem fölment Budapestre, hogy jelentést tegyen a kormánynak. Állását nem tudja elfoglalni, habár kinevezési okmánya és diplomája kezeközött van.

Ezzel szemben a Magyar Tanács a legnagyobb jóindulattal kezeli a kérdést. Éppen a napokban adott igazolványt Corbu román tolmácsnak, aki Nagyszebenbe utazott családi ügyekben. Hangoztatta emellett azt is, hogy meg akarja sürgetni annak a 17 kérvénynek az elintézését, amelyet a román tanács küldött Nagyszebenbe a kormányzótanácsához. Közülük hever talán a szén és só kérvény is.

A két tanács paritásos harmóniáját ez a kérdés — amely talán nem is olyan fontos a valóságban — pár napig veszélyeztette. Remélhetőleg sikerül elsimitani az ellentéteket.

Az osztrák választásokon a keresztényszocialisták győztek.

A német-osztrák nemzetgyűlési választások, amelyek elé már a választók megnagyobbodott száma és a nők részvétele folytán is nagy érdeklődéssel tekintettek, minden politikai pártra nagy meglepetést hoztak, csak a keresztényszocialista párt nem, amely a győzelem biztos tudatával ment bele a választási harcba. A ma beérkezett jelentések szerint a keresztényszocialisták megszerezték a nemzetgyűlés többségét. Utánuk a szociáldemokraták kapták a legtöbb mandátumot. A fennmaradó mandátum a német nemzeti és szabadelvű polgári pártok között oszlik meg.

A német ausztriai választások eredménye, bármennyire nyilvánvaló volt is az, utolsó pillanatban dönt el. A végleges számarány a következő: keresztényszocialista 76, szociáldemokrata 71, német nemzeti és szabadelvű 26, zsidó nemzeti 1, cseh-szlovák 1.

Az így megválasztott nemzetgyűlés, amelynek tehát nincs abszolút többsége, az összes pártokból alakított koalíciós kormányt fog magával hozni.

A vármegyében nem nevezik ki a Néptanácsot

A városnál tegnap megtörtént a Néptanács bemutatkozása. A két törvényhatóság közül tehát az egyik már törvényes intézményt kapott s ezzel a Nemzeti Tanács patroniátusa a közigazgatás felett megszűnt.

Ez a változás nem következett be a vármegyénél és nem is fog bekövetkezni. A Néptanács a városnál is ideiglenes jellegű s a törvényhatósági választások lezajlása után elveszti hatáskörét.

A vármegye közigazgatási életét továbbra is a jelenlegi szervezet intézi. A testvér törvényhatóság igazgatásában beállott változással kapcsolatban megkérdeztük a vármegyére vonatkozólag Fráter Barnabás alispánt.

— Nálunk csak új választás alkalmával lesz változás — mondotta az alispán. Addig sem a törvényhatósági közgyűlést, sem a közigazgatási bizottságot — az új néptörvény értelmében — nem lehet összehívni. Mind a kettőnek a jogkörét a főispán-kormánybiztos látja el.

— És mi határozottan előnyösnek tartjuk ezt az állapotot. Az a nagy hatáskör, amelyet most dr. Katz Béla fog a vármegyében gyakorolni, a mai időknek megfelelően a legjobb vezetőt kapta benne. Teljes megértéssel vezette eddig is a megyét és őszintén mondom, hogy

az egész tisztviselő kar a legnagyobb bizalommal áll az ő személye mellett.

— Hivatott embert látunk benne arra, hogy átvezesse a vármegyét a mai nehéz helyzetben és szimpatikus objektivitása, nyílt, férfias állástoglalása lehetővé teszi, hogy a legkényesebb kérdéseket is simán intéhessük el.

Ladányi Jánost, a biharmegyei Nemzeti Tanács ügyvezető elnökét is megkérdeztük

Ez a Nemzeti Tanács ugyanis továbbra is teljes hatáskörrel fog működni.

— A néptörvény kimondja, hogy a törvényhatósági választások kilüszését a kormány fentartja magának. Ebből azt következtetem, hogy ott, ahol a választásokat meg lehet tartani, meg is tartják. A megszállott területekre gondolok, ahol illuzórius a választási rendelet.

— Biharban kétséges a helyzet. Még

nem tudjuk, hogy megszállják-e nem-e és így megyünk tovább a legelső forradalmi szervezettel, a Nemzeti Tanáccsal. Néptanács itt egyelőre nem lesz.

A közigazgatásra, különösen ami az élelmezést illeti, még nagy feladatok várnak a vármegyében. A konszolidálás útján vagyunk és reméljük, hogy még a választásokig rendezik a tanácsok, a hatóságok és a főispán ezeket a nehéz kérdéseket.

Erdélyben nem hajtják végre a földbirtokreformot.

Magyarország földmivelő népe a földbirtokreform életbeléptetésével annyi földhöz jut, amennyi a családalapításhoz és a család nyugodt megélhetéséhez szükséges. Eltűnnek tehát a zsellérek, törvénnyel védett ez minden oldalról biztosított birtokokhoz jutnak, a melyen intenzív gazdálkodással minden dolgozni akaró és tudó földműves boldogulhat, gyarapodhat.

Ez az emberi szempontból nagyszerű terv azonban úgy látszik, csak a meg nem szállott területeken fog megvalósulni. A

hódítók megszállva tartják az ország nagy részét, el akarnak zárkózni minden reformtól, amint ezt egy Nagyszebenből érkező távirat a következőkben tudtul adja.

Mint Nagyszebenből jelentik a *Patria* a következő román információt közli: *Mi nem akarunk olyan földbirtok-reformot, a melyet az ország más részeiben csináltak és különösen nem akarjuk egyszerűen átvenni az agrárreformot, mert a mi életviszonyaink egészen mások.*

A protestáns egyházak kérése a kormányhoz.

Két milliárdot, vagy évi nyolcvan milliót kérnek.

Budapest, február 18. (Saját tudósítónktól.) Még Wekerle kormányzása alatt Apponyi Albert kultuszminiszter törvényjavaslatot készített az 1848. évi XX. törvénycikk végrehajtásáról. A javaslatot a képviselőház akkor nem tárgyalta le, a népkormány pedig nem tette magáévá. Most a protestáns egyházak újra formulázták követeléseiket és az előbbinél jóval magasabb összeget kívánnak felekezeteik céljaira. — Tervezetüket tegnap terjesztették elő és két milliárd korona követelést állítanak fel, azon pótkívánalommal azonban, hogy addig, amíg ezen összeg tényleg folyósítható nem lesz, évi nyolcszáz millió koronára tartanak igényt.

Apponyi minisztersége alatt a protestáns egyházak egy kötszázmillió alapítvány létesítését kívánták, amelynek kamatai fedezték volna az egyház szükségletét, de mindaddig,

míg az alapítvány tényleg létesített volna az 1848. évi XX. tc. alapján az egyházaknak járó évi 5 millió korona segélynek hat-nyolc millió koronára való kiegészítését kívánták.

A protestáns egyházak újabb megformulázott követelése a kormányt meglepte. A kormány meglepetéséül különösen az a kulcs okozta, amelyre az egyházak újabb követelésüket felépítették. A tervezet ugyanis a protestáns vallású hívők számát négy millióban állapítja meg, ugyanakkor a katolikus felekezetek lélekszámát tizenegy millióra becsüli. A katolikus egyházak javainak értékét a tervezet négy milliárd hatszáz millió koronában állapítja meg és így bár a protestáns hívők száma egyharmada a katolikus hívők számának, mégis a protestáns egyházak céljaira a katolikus egyházak vagyoni értékének a felét igénylik.

Felállítják a tót és román miniszteriumot.

Budapest, február 18. (Saját tudósítónktól.) A tót és román miniszteriumokat rövid időn belül felállítják, a két miniszterium kijelölt vezetőivel már megindultak a tárgyalások.

A hitbizományból főurak nem kaphatnak földet.

Budapest, február 18. (Saját tudósítónktól.) Egyes főúri családok tanácskozássra gyültek össze, hogy a földosztás kérdésének felvetése miatt anyagi érdekeiket a felosztás alá kerülő családi birtokok után részesedés útján biztosítsák. A tanácskozáson elhatározták, kérni fogják, hogy a feloszt-

tandó hitbizományokból ötszáz-ötszáz holdat a hitbizományos család tagjai is kapjanak.

A 8 Órai Újság ez ügyben megkérdezte Buza Barna földmivelésügyi minisztert, aki kijelentette, hogy ilyen értelmű kérések teljesítéséről szó sem lehet.

Az előzetes béketárgyalások a jövő hó ötödikén kezdődnek.

Budapest, február 18. (Saját tudósítónktól.) Bazalból jelentik: Clemenceau a külügyi bizottságban Renaudel beszédére kijelentette, hogy az előzetes béke megkötésére irányuló tárgyalások március 5-én fognak megkezdődni.

A városi tisztviselők nem lépnek be a szociáldemokrata pártba.

Nagyvárad város alkalmazottai szövetségének intéző bizottsága tegnap délelőtt nagygyűlést tartott, dr. Thury László elnöklése alatt.

Hubert Izsó városi alkalmazott azon indítványát tárgyalta, amely szerint az intéző bizottság a közgyűlés elé javaslatot terjeszsen, hogy mondja ki a szövetség közgyűlése, miszerint a jövőben a szövetség politikai jelleggel fog működni s csatlakozzék a szociális párt egise alatt működő városi tisztviselők orsz. szövetségéhez.

Hubert Izsó indokolta indítványát.

Barna Artur, Katona Béla az indítvány ellen szólaltak fel.

Az intéző bizottság ezután kimondotta, hogy a szövetség politikával nem akar foglalkozni, hanem gazdasági jelleg keretében kíván tovább működni.

Bejelentette az elnök, hogy dr. Pácz Sándor főlevéltárnok az intéző bizottsági tagságáról lemondott, mivel azt látja, hogy a szövetségben olyan irányzat kezd lábrakapni, amelyet ő nem helyesel.

A lemondást nem fogadták el s felkérték dr. Pácz Sándort, hogy továbbra is maradjon meg az intéző bizottságban.

A zárlásvett ruhakészletek átvétele.

A magyar miniszterium 5811—1913. sz. rendelete értelmében mindazok, akik 42 száznál nagyobb férfi felső ruházatra alkalmas új vagy használt öltönyeket egyes darabok is és felsőkabátokat, továbbá 38 száznál nagyobb férfi alsóruházatra alkalmas pamutból, lenből, vagy kenderszövetből készült új vagy használt ingeket és nadrágokat, továbbá 42 és száznál nagyobb új vagy használt férfi cipőket; csizmákat és bocskorokat, eladás céljából birtokukban, vagy más részére őrizetben tartanak nagy és kiskereskedők bizományosok továbbá mindazok, akik ilyen árukat nagybani eladásra iparszerűen előállítanak (konfekcionáló cipőgyártók) kötelesek voltak meglévő készleteiket 1918. évi december hó 11-ik napjáig a helybeli kereskedelmi és iparkamara útján a hadügyminiszternek bejelenteni.

Felhívom mindazon kereskedőket és érdekelteket, kik bejelentési kötelezettségüknek mindez ideig még eleget nem tettek, hogy az élelmezési ügyosztály által részükre kiküldendő készlet bejelentési lapok pontosan töltésük ki és ennek megtörténte után a bejelentő lapot az élelmezési ügyosztálynak haladéktalanul küldjék vissza. A bejelentő lapok beküldésének végső határideje február hó 28.

A ruhák átvételét a közigazgatási hatóság egy képviselőjéből, a kereskedelmi és iparkamara egy kiküldöttjéből, a katonai parancsnokság képviselőjéből és az árvizsgáló bizottság egy megbízottjából álló bizottság fogja eszközölni.

A beszolgáltatott cikkeket az illető ruha, fehérnemű és cipőkereskedők a rabtári kész férfi ruhákért az országos központi árvizsgáló bizottság elnökének 740—1919. számú rendeletével, b) a cipőkért a magyar kereskedelemügyi miniszternek 77618—1918. számú rendeletében megállapított legmagasabb árak, c) a fehérneműkért amennyiben időközben a legmagasabb árak hivatalosan meg nem állapítottak a hitelt érdemlő számlával igazolt bezerzési árak fognak megteríteni.

Ha az átadó a beszerzési árakat megbízható módon igazolni nem tudná, a térítési árakat az átvevő bizottság állapítja meg. Ha

pedig időközben a fehérneműekre nézve a legmagasabb árak közé tétettnének az ártó-
rítésre nézve ezek az árak lesznek mérték-
adók

Nagyvárad, 1919. évi február 16 án.

Lukács Ödön
polgármester-helyettes.

Emelték a vendéglői árakat.

Az ármegállapító bizottság ülése.

Lukács Ödön főjegyző elnöklété alatt Nagyvárad város árvizsgáló bizottsága tegnap délután ülést tartott.

A tanácskozás legérdekesebb pontja volt a vendéglősök kérése, amelyben — tekintettel a marhahúsárak emelkedésére — a vendéglői ételek árának emelését kéri.

A bizottság méltányolván a vendéglősöknek a húsárak emelése folytán előállott helyzetét, hajlandónak nyilatkozott a hús-
ételek árának felemelésére, de csak korlátozott mértékben, de a térszemesítők, burgonya, káposzta és zöldségfélék emelését nem teljesítette.

Igy a déli teríték árát 8 K 50 fillérre, a vacsora árát 7 K 50 fillérre emelte. A hús-
ételek árát 50 fillérrel és 1 koronával emelte. A libasültnél azonban az eddigi 8 korona helyett 12 koronát állapított meg, azon elv-
ből kiindulva, hogy akinek libasült kell, fizesse meg.

Még néhány közszükségleti cikk ára felett határoztak.

* **Bécs jövője.** Arról a kérdéstről, hogy Bécs jövője miképpen fog alakulni, dr. Leisching udvari tanácsos a nagyszabeni iparkamara legutóbbi ülésén felolvasást tartott. A fel-
olvasás során az eseményeket, amelyek Ausztria összeomlásához vezettek, sabota-
genek minősítette, amely Bécsnek is egykori büszke magaslátáról teljesen sötét viszonyok közé zudította. Bécs jövőjének 3 lehetősége van: vagy egy második Velencévé lesz, vagy egy második Konstantinápoly, vagy a „Kelet Hamburgja”. A választás nem lehet nehéz. A bécsiek kezében van, hogy sorsukat meg-
határozzák. Bécs a komoly, termékeny, nagyvonalú munka városa kell hogy legyen minden téren

* **A Népszövetségi mozi és Bergengócia.** A csodás meseország, Bergengócia jelenik meg holnap a Népszövetségi moziban. Ebben az országban cukorhabból vannak a hegyek, sült galambok repkednek a levegőben, a háztetőt mézeskaláccsal zsindelyezik, itt csak kivánni kell valamit és az rögtön teljesül. Dolgozni ellenben tilos. Ebbe az országba visz a sátn egy szegény embert, kit így akar hálójába keríteni. Egész sereg kisebb-nagyobb fajta ördög segít a sátnak, hogy ezt az egy lelket megkaparintassa, de az asszony és gyermek tiszta lelke közbelép és minden gonoszszágon diadalmaskodik. A szereplők egytől egyig a legjelesebb művészek, kik igazán tudásuk és tehetségük javát vitték színre. A szebbnél-szebb jelenetekben gazdag, igazán tündéri képekkel ékes film dráma holnap kétszer kerül színre, délután 4 órakor és este 6 órakor. Zsöllyekre jegyek előre válthatók a Tiszántúl kiadóhivatalában.

* **Adományok a Kath. Növédő Egyesület** anya és csecsemővédelmi céljaira: Karácsonyi Teréz 20 kor., Mertz János 50 kor., Bálint Józsefné 3 kor., Zsuhva Józsefné 4 kor. ingyen tejre, mely adományokért ez uton mond hálás köszönetet az elnökség.

* **Visszakért orvosi honorárium.** Bihartlyén történt. Az orvoshoz beállított két magyar. Minden rossz szándék nélkül s igen természetes hangon így kezdték:

— Emlékszik doktor ur, milyen nagy beteg volt szegény feleségem a mult tengeri törés-
kor?

— Hogyne emlékezném fiam.

— Hát arra emlékszik-e, hogy doktor urat hívtuk hozzá.

— Arra is emlékszem.

— Akkor arra is emlékszik, hogy öt pengőt fizettem szegény megboldogult feleségemért, akinek nem használt a doktor ur orvos-sága.

— Hát bizony az emberi tudomány fiam, amelyik nagyon véges, már nem tudott rajta segíteni.

— Na hát akkor adja csak most gyorsan vissza azt az öt pengőt.

— És a doktor visszaadta.

* **Levél és kérelem dr. Katz Béla kormány-
biztoshoz.** Vettük a következő levelet: Mé-
lyen tisztelt kormánybiztos urhoz, mint a
szegény emberek pártfogójához, azon aláza-
tos kéréssel jövök, hogy legyen kegyes se-
gítsen sürgősen a szegény lakók sorsán.
Mert a lakáshivatálnál a közöny igen nagy.
A házgazdám felmondta a lakást és mivel
énem fogadtam 8 szoros árra vitte fel a
lakbért. Kegyeskedjék a kormánybiztos ur
oda hatni, hogy az ily dolgot elkövető ház-
tulajdonosok ott legyenek megbüntetve, ahol
az árdragítók, mert ez a tett még annál is
rémebb, itt hajlékról, megélhetésről van
szó, mit a faluról beözönlött gazdag új ház-
tulajdonosok rém módon felhasználnak a
kisemberek tönkretételére. A legnagyobb bi-
zalommal vagyok a kormánybiztos ur alá-
zatos tisztelője: Veres Károlyné.

HIREK

A Huzella-üzlet gazdát cseréli.

Uj tulajdonos Pfaff Kálmán.

A város kereskedő világát élénken fog-
latkoztatja az a Nagyvárad gazdasági életébe
is bonyolító esemény, melyről mint befejezett
tényről számolhatunk be: az országos hírt
Huzella cég, mely száz éves multtal dicse-
kedhetik, gazdát cseréli. Az üzletet Pfaff
Kálmán, a piacon szakképzettségéről és üz-
letének előkelő színvonaláról jól ismert ke-
reskedő veszi át és azt „Huzella és Pfaff”
cég alatt fogja folytatni.

Amint értesülünk az új tulajdonos az
üzletet annak régi tradíciójához híven, teljesen
fővárosi stílusban kívánja vezetni és egy
olyan diszkrét üzletet akar létesíteni, mely
még a fővárosban is ritkítja páriját. Tudva
levő, hogy városunkban egy minden igényt
lelegető diszkrét üzlet nincs, e hiányt kí-
vánja az új tulajdonos pótolni, ki egyébként
hosszu külföldi utra indult, Angliába, Olasz-
ba Franciaországba, hogy ezen országok-
kal egyenes kereskedelmi összeköttetést lé-
tesítsen.

* **Földreform tárgyalások.** Február 21-ig
megirtuk, hogy mely községek földügye ko-
rúli tárgyalásra az agrárbizottság előtt. A
bizottság tegnap kitűzte az új terminusokat.
Február 22 én Szerep, Nagyrábé, Biharnagy-
bajom, Sárrétudvari, Bihartorda és Bakon-
szeg; 23 án Berettyóújfalú; 24-én Magyar-
homorog és Bihardiószeg; 25 én Rév, Vár-
sonkolyos és Biharugra; 26 án Nagyszántó,
Váncsod, Mezőpeterd; 27-én Zsáka, Pap-
falva és Almaszeg kerülnek sorra. A tár-
gyalásokra meghívja a bizottság egy a föld-
kérek, mint a tulajdonosok képviselőit.

* **Urleányok kongregációja** ma délután fél
ötör a szokott helyen tartja meg gyűlését.

* **Kik voltak az osztrák nemzetgyűlés je-
löltjei.** Bécsből jelentik: Érdekesen tarka volt
a hétfőn lezajlott német osztrák nem-
zetgyűlési választások jelöltjeinek névsora.
Egyes bécsi választókerületekben többek
között egy rendőrt, újságkínördőnt, vásár-
csarnoki elárusítónt, fodrászt, levélhordót
és szabósegédet jelöltek. A vidéki kerüle-
tekben pastamesterket, kátauzokat, bádó-
gásokat, mozdonyvezetőket, asztalosokat, pé-
keket jelöltek.

* **„Boncnok”-főorvosi állás.** Ilyen állásról
sem tudunk. Dr. Fráter Imre kórházi főor-
vos pályázatot hirdet erre az állásra. Kér-
jük a főorvos urat, törölje a kórházi termi-
nológiából ezt a vizdön előtti szót; akkor
használhatták ezt, amikor sem sebész, sem
boncoló orvos nem volt a világon. Az állás
javadalmazása különben évi 4400 korona fi-
zetés, 1040 korona lakbér és a háborus se-
gélyek. Csak az az orvos pályázhat, aki
már legalább 2 éve folytat sebészi gyakor-
latot. A pályázati kérvényeket dr. Katz Béla
főispánhoz címezve dr. Fráter Imre igazgató-
főorvoshoz kell beadni 1919. március 15 ig.

* **Miniszeri elismerés a „Hangya” vezető-
jének.** A földmivélsügyi miniszter 20981—
1918. számú leiratával dr. Magurányi Jenő-
nek, a „Hangya” nagyváradi kirendeltsége
vezetőjének a bukkmakk akció megszerve-
zése és a bukkmakk értékesítése körül ki-
fejtett fáradságáért és ügybuzgalmaért kö-
szönetét és elismerését fejezte ki.

* **A Biharmegyei Takarékpénztár és Gazda-
sági Bank** folyó hó 23 án vasárnap délelőt
11 órakor tartja meg az intézet Kossuth-
utcai székházában 46-ik évi rendes közgyű-
lését.

* **Sertéseket vásárolt a város.** A mindin-
kább nyomasztó hushány enyhítése céljá-
ból Lukács Ödön főjegyző a közlelmzés-
ügyosztály bevásárlóit megbizta, hogy Fehér
és Tolnamegyékben sertéseket vásároljanak
Nagyvárad város részére. A kiküldöttek ér-
tesítették a főjegyzőt, hogy Lovasberényben
120 sertést és 150 süldőt és Fuzódkecségén
300 süldőt vásároltak Lukács Ödön főjegyző
a kereskedelmi miniszternél kieszközölte a
sertések szállításához szükséges vasuti ko-
csikat. A miniszter intézkedése folytán már
utnak is indították a vásárolt sertéseket
Nagyváradra.

* **Börtönnel büntetik a párbajt.** Budapest-
ről jelentik: Az igazságügyminiszteriumban
törvényjavaslaton dolgoznak, amely szigorú
büntetéseket szab ki a párbajozókra. A tör-
vény, amely hamarosan életbe lép, államfog-
ház helyett fogházzal, sőt börtönnel sújta a
párbajozókat.

* **Elzárásra ítélt árdragító.** Hotya János
aradi-uti hentes több mázsa disznóhúst,
zsírt, szalonnát adott el a maximális áron
felül újpesti embereknek s asszonyoknak,
kik azt haza akarták szállítani. A rendőrség
tudomást szerzett az árdragításról s a tár-
saságot bevitte a kihágási ügyosztályhoz,
ahol Ehrlich büntetőbíró Hotyát 8 napi el-
zárásra s 500 korona pénzbüntetésre ítélte.
Azonkívül a 101 kiló húst s a zsíradékot
elkobozták és átadták a munkásétezőnek.

* Budapest élelmezési kormánybiztosa lemondott. Budapestről jelentik: Erdélyi Mór a főváros közlelmezési kormánybiztosa lemondott állásáról.

* Megölték egy román futárt a vonaton. A nagyszombati „Patria” írja: A román kormányzótanács futárját, a kit fontos ügyben Budapestre küldtek, Békéscsaba és Szolnok között a vonaton meggyilkolták.

* Sütőiparosok küldöttsége a főkapitánynál. A nagyváradi sütőiparosok, cukrászok és mézeskalácsosok szakszervezetének küldöttsége tisztelgett tegnap Jánossy Gyula főkapitánynál. A küldöttséget Steiner Viktor elnök vezette, aki üdvözlő beszédében megkérte a főkapitányt, hogy, miként a többi iparosokat, úgy őket is támogassa becsületes törekvésekben. Előttük ugyanis mindég az lobogott, hogy a közönség igényeit a legteljesebb mértékben kielégítsék. A főkapitány megköszönte az üdvözlést s abbéli reményének adott kifejezést, hogy az összes iparosok, miként a háború alatt, úgy a mai nehéz átmeneti időben is becsületesen meg fogják állani helyüket.

* Szabóiparosok gyűlése. Felkérem az ipartestület kötelekébe tartozó összes férfi és női, magyarszabó és szücs iparosait és iparosnőit, hogy szerdán délután 6 órakor anyagbeszerző szövetkezet létesítése ügyében tartandó nagyfontosságú gyűlésen okvetlenül teljes számban megjelenni sziveskedjenek. Megyeri Ferenc elnök.

* Lopják a motorokat. Singer Endre kereskedő feljelentést tett a rendőrségen, hogy ismeretlen tettes Kolozsvári utcai üzletéből egy 4 lóerős motort elloptott. Kára 6000 korona. — Sivai József Szalárdi-utcai géplakatosától egy nyolclóerős motort, azonkívül 12 kiló cigarettadohányt s 5 kiló leveles dohányt loptak el. Kára 2500 korona. A rendőrség megindította a nyomozásokat.

* A tisztviselő-étkezdé árkedvezménye. A városi tisztviselői étkezdében a közlelmezési ügyosztály által kibocsájtott és az árkedvezmény igénybevételére jogosító igazolványok 1919. évi február hó 28. án hatályukat veszítik. Ennélfogva mindazon köz- és magántisztviselők, akik a tisztviselő étkezdében az árkedvezményt továbbra is igénybe venni óhajtják, Szentlélek Kálmán t. aljegyzőnél (Közlelmezési ügyosztály Teleky utca 3. szám, I. emelet és Grünwald Sándor osztályvezetőnél Közlelmezési ügyosztály, földszint, forgalmi terem) tartoznak jelentkezni az új igazolvány kiállítására céljából. A jelentkezés sorrendjét a következőképpen állapítom meg: Köztisztviselők folyó hó 20., 21. és 22. éj délelőtt 9-től 12 óráig jelentkeznek. A magántisztviselők jelentkezési idejét 24. éj és 25. éj délelőtt 9-től 12 óráig állapítom meg. Azok, akik egyéb címeken óhajtják a tisztviselői árkedvezményt igénybe venni, ez irányú folyamodványaikat a városi tanácshoz beadhatják. Minden jelentkező, ki eddig is igazolvánnyal rendelkezett, tartozik régi igazolványát a jelentkezés alkalmával beszoigáltatni. Felhívom az érdekeltek figyelmét arra, hogy a megjelölt első három napon csakis köztisztviselők, a megjelölt második két napon pedig csakis magántisztviselők jelentkezhetnek. Luxács Ödön, polgármester-helyettes.

* Irtásuk a hernyókat. A hernyók és más élősdiek kötelező tavaszi irtása tárgyában felhívom a kert, illetve szőlőtulajdonosokat, hogy kertjeik, illetve szőlőikben található gyümölcsfákról a hernyófészkek, lepketojások, vértetük, darászfészkek stb. tavaszi irtását azonnal kezdjék meg. — Az irtási munkálatokat hatóságilag ellenőriztetem s ahol mulasztás tapasztaltatik, ott az irtási eljárás a mulasztó költségére hatóságilag fog eszközöztetni a azonfelül az illető 200 koronáig terjedhető pénzbüntetésel fog sújtatni. Jánossy Gyula r. főkapitány.

Borzalmas vasuti katasztrófa a trieszti déli pályaudvaron.

Száznál több a halottak és sebesültek száma.

Budapest, febr. 18. (Saját tudósítónktól.) Triesztből jelentik: A déli vasuti pályaudvaron e hó 15. éj borzalmas vasuti szerencsétlenség történt.

A nabrezinai állomáson egy tehervonat beleütközött a pályán veszteglő üres vonatba, amely viszont az ugyanazon vágányon álló hét vagonba szaladt. *E hét vagon tele volt olasz katonákkal.*

Az összeütközés következtében ez a hét vagon a lejtős pályán megfutott és egyre fokozódó sebességgel rohant Triest felé.

Az elképzelhetetlen sebességgel rohanó kocsik a trieszti pályaudvaron egy üres vonatba ütköztek. Mind a hét vagon pozdorjává zuzódott.

A katasztrófának több mint száz halottja és sebesültje van.

Helgoland és a kielii csatorna erődítést le kell rombolni.

Budapest, febr. 18. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: A fegyverszüneti szerződés meghosszabításának feltételeinek megbeszölését holnap folytatják. A végleges feltételekben ott lesz az a kikötés, hogy Helgoland szigetének és a Kielii csatorna erődítéseit le kell rombolni és a csatornát át kell adni a forgalomnak.

Kunfi miniszter nyilatkozata egy párisi lapban.

Budapest, febr. 18. (Saját tudósítónktól.) Bernből jelentik: A párisi Information febr. 16. iki számában Kunfi Zsigmond miniszter interjúját közli, amelyben a miniszter azt a kívánságát fejezi ki, hogy a berni konferencia határozata a területi kérdésekben Párisban is meghallgatásra talál.

A nyilatkozatban a miniszter kijelenti még, hogy a magyar kormány szándékában volt a választások megtartása, ezt azonban az ország mai megszállott helyzetében nem vihette keresztül.

Magyarországon bolsevista mozgalomról

egyelőre nincsen szó, a mai élelmiszerkészletek egy két hónapig még elegendők. Ha ezen idő elteltével Magyarország és Csehország között nem áll helyre a rendes viszony: a bolsevizmus közel lesz.

— Legfőbb vágyunk — mondta a miniszter — hogy Károlyi Mihály minnél előbb képviselhesse érdekeinket Párisban. Egész Magyarországon nagy az elkeseredés amiatt, hogy bár antant barát kormány vette át a kormányzást, az antant mégis úgy bánik velünk, mintha Magyarországot még mindig Tisza István kormányozná.

Fegyelmi az ellenforradalmár tanár ellen.

Budapest, február 18. (Saj. tud.) Tóbi József soproni tanár ellen, akit rendőrség ellenforradalmi mozgalom miatt letartóztatott, a közoktatásügyi miniszter fegyelmi eljárást indított. Ennek eredményeképp az ellenforradalmár tanárt ma állásától a miniszter felfüggesztette.

Az osztrák választások hatása Párisban.

Budapest, febr. 18. (Saját tudósítónktól.) (Szikratávirat.) Párisi jelentések szerint a Német-Ausztriában lefolyt választások eredménye, amely tulajdonképpen Német-Ausztriának Németországhoz való csatlakozását jelenti, igen kínosan érintette a francia külügyminiszteriumot és a francia népet is.

A franciák szerint ez a választás azt jelenti, hogy az ősi ellenség egy kilencmillió

néppel gyarapodott, tehát a teuton veszély csak fokozódott a jövőben. Franciaország a békeértekezleten meg fogja kísérlni a csatlakozás megakadályozását azon az alapon, hogy a csatlakozás tulajdonképp annexió, amely a békekonferencia szankciója nélkül határozott erőszakos kísérlet arra, hogy egy nemzet határait kiterjessze.

A csehek kiűzik a kórházakból a magyar betegeket.

Budapest, február 18. (Saját tudósítónktól.) Ungvárról jelentik: Az ungvári állomásra tegnap tizenkét súlyosan sebesült magyar katona érkezett, akik elmondták, hogy a csehek a megszállt területek kórházaiból kiűzik a magyar betegeket.

A cseheknek szánt lisztet Ausztriába vitték a magyar vasutasok.

Budapest, febr. 18. (Saját tudósítónktól.) Győről jelentik: A csehek ötven vagon lisztet akartak Pozsonyból Csehországba szállítani. A határon a magyar vasutasok átigazították a váltót és az egész szállítmány Ausztriába érkezett be. A vasutasok kijelen-

tették, hogy inkább kapják a magyar lisztet a bécsi éhezők, mint a csehek.

Tegnap az olasz tisztok Pozsonyban nagy mulatozást rendeztek, amikor is hangosan tiltakoztak a csehek brutalitása ellen, a cseh parolint letépték és rátaposlak.

* **A közalkalmazottak ruhával ellátása.** A közalkalmazottak ruhával való ellátása céljából felkérem az érdekelteket, hogy igényüket az alább megnevezetteknek azonnal jelentésük be. Csak azok tarthatnak ruháneműre igényt, akik eddig még ruhát nem kaptak s ezek között első sorban a leszerelt katonák és nagyobb családdal bírók lesznek ellátva. A kiállítandó utalványok ugyancsak ott vehetők majd át, ahol az igény bejelentetett. Az igazságügyi tisztviselők, jelentkezzenek Vámosy M. táblabíró úrnál. Pénzügyi tisztviselők és Számvevőség: Németh István pénzügyigazgató úrnál; Városi tisztviselők: Juricskay Barna tanácsos úrnál; Tanárok, tanítók: Biró Márk polgári iskolai igazgató úrnál; a közoktató, államépítészeti hivatal, kulturmérnöki hivatal, erdőfelügyelőség, állami erdőhivatal, földművelésügyi miniszteri kirendeltség, munkásbizto-

sító pénztár, gyermekmenhelynél beosztottak, a hivatalfőnöknél jelentésük be igényüket. Az eddig be nem váltott utalványok érvénytelenek. Vidéki közalkalmazottak a járási főszolgabíróknál jelentik be igényüket. Kelt Nagyváradon 1919 február 13. Werner Kálmán a szétosztó bizottság elnöke

* **Tőzsde.** Mai jegyzések a következők: Osztrák Hitei 668-680. Magyar Hitei 974-964. 4 százalékos Koronajáradék 92-50-91. Jelzálog 512-507. Leszámitoló 615-623. Fabank 825-816. Agrár 725-728. Hazai Bank 498-496. Rima 954-946. Köz-uti 607-600. Államvasút 1025-1017. Kereskedelmi Bank 4480-4490. Hazai Takarékszövetkezet 18025. Concordia 665-650. Általános Köszén 2045-2060. Salgó 1015-1020. Urikány 885-905. Ganz 3025. Adria 1800-1900. Levante 1210-1185. Nasici 2940-2950. Atlantica 1310-1295.

* **Felhívás az Orsolya-zárda növendékeihez.** Ezennel felhívom a nagyváradi rk. tanítónőképző és a vele kapcsolatos gyakorló elemi iskola, valamint a polgári és elemi népiskola összes növendékeit, hogy fűtőanyag hiánya miatt adott néhány napi kényszerű iskolai szünet után e hó 20-án, csütörtökön reggel 8 órakor kezdődő előadásokra a rendes órarendjükben jelzett tantárgyakhoz szükséges tankönyvekkel és taneszközökkel s az órákra kitűzött anyagból megfelelő előkészülettel mindnyájan pontosan jelenjenek meg. Nagyvárad, 1919 február 18. Mellau István, igazgató.

* **A Szabadegyetem** mai előadása az előadó akadályoztatása miatt elmarad.

* **A Nac-bál.** Művészeti plakátok hirdetik a Rákóczi-ut kirakataiban a Nac február 27-iki táncestélyét, melyre lázasan készülődik a leánytársadalom, mert a háborús évek után ez az első nagyarányú táncmulatság. A lelkes rendezőgárda magas színvonalú műsorral is gondoskodik, melyet meglepetésszerű tartogat. A rendezőség kéri mindazokat, akik meghívóra igényt tartanak és bármely okból nem kaptak volna, hogy forduljanak a rendező-bizottsághoz, amely délutánonként a Pannónia-kávéházi Nac-asztalnál található jegyek hirtőlott számban kaphatók a Benedek cukorkaüzletben.

* **Külföldi bevásárló utjáról** a napokban tért haza LEICHNER szűcs, ki óriási válassal tért haza magával hozta az összes szőrme-igényeket, u. m. kék rókat, alaska rókat, leher rókat s a többi szőrme különlegességet, melyeknek elárúsítását leszállított árban a mai napon megkezdte Rimanóczy-utca 2. Telefon 1656.

Liebkecht gyilkosa Svédországba menekült.

Budapest, február 18. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Gfluk Hartung alkaptánynak, aki revolverével agyonlőtte Liebkechtet, sikerült feleségével együtt Svédországba menekülnie.

A kormány Ausztriától visszaköveteli a magyar műemlékeket.

Budapest, február 18. (Saját tudósítónktól.) A magyar kormány elhatározta, hogy a több, mint négyszáz év óta Ausztriába kivitt magyar műemlékeket visszaköveteli. E célból a kormány bizottságot alakított, amelynek elnökévé Fraknoi Vilmos püspököt hívta meg.

Magyar küldöttség Ruszka-Krajnából.

Budapest, február 18. (Saját tudósítónktól.) A Politikai Híradó jelenté: Ugocsa, Máramaros és Bereg vármegyék ötven tagú küldöttsége jelent ma meg Nagy Vince belügyminiszternél és felhívta figyelmét a Ruszka-Krajna területén élő magyarság érdekeire. A miniszter hosszabb választ a küldöttség tagjai élénk helyesléssel kísérték. Különösen meg-

nyugvással vette tudomásul a küldöttség a miniszternek azt a kijelentését, hogy az előkészített anyag csak ezután kerül feldolgozás alá és hogy szívesen teszen eleget a vármegyék azon kifejezett kívánságának, hogy Ruszka-Krajna határainak megállapítása előtt a vármegyék bizalmiférfiainak véleményét is meg fogja hallgatni.

A székesfehérvári határozat és a fehérmegyei jegyzők.

Budapest, febr. 18. (Saját tudósítónktól.) A Politikai Híradó jelenté: dr. Tolnay Lajos Fehérvármegye új kormánybiztosa fogadta a szociáldemokrata párt vezetőségét, hogy a községi jegyzőkkel szemben követendő magatartását megbeszélje velük. A szocialista párt vezetői eltekintettek a megtorló lépésektől, a községi jegyzők pedig kijelentették, hogy az ismeretes székesfehérvári határozattal nem azonosítják magukat sőt azt elítélik és felajánlják szolgálatukat a népkormányoknak.

Hanyatlak a korona árfolyama.

Budapest, febr. 18. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: A magyar és osztrák korona árfolyama Zürichben ismét erősen lesüllyedt és most olyan alacsonyan áll, mint eddig soha. E hó 15-én még 25.75 volt a korona értéke, ma lecsuszott 24.75 re. A márka is egyre romlik, a berlini deviza 54.53 ra süllyedt.

A tiszti létszámot ismét csökkentik.

Budapest, febr. 18. (Saját tudósítónktól.) A hadügyi kormány elhatározta, hogy március 1-től nyugdíjazni fogja az összes harmincötödik szolgálati évüket betöltött tiszteket s a nyugdíjazásnál a harmincöt évét negyven évről számítja. Ugyancsak március elsején le- szerezik az összes továbbszolgáló tartalékos tiszteket is.

Wilson utban Amerika-felé.

Budapest, február 18. Saját tudósítónktól. Szikratávirat a nyílt tenger-ről, a George Washingtonról: Mióta a George Washington a breszti kikötőt elhagyta ma van az első meleg nap. Az Elnök és környezete a mai napot a fedélzeten töltötte. A tenger gyönyörűen nyugodt. A hajó az Azovi tenger felé haladt. Az elnök neje megkapta a tengeri betegséget.

IRODALOM

Szókimondó asszonyság számot adott a Színházi Élet, Incze Sándor lapja. A nagy-sikerű repriáról egy egész sorozat érdekes kép számol be és Szirmay Imre cikket írt „A szókimondó asszonyság hajdan és most” címen. Vészi Margit Rómából küldött szenzációs tudósítást Puccini új operájáról, Hevesi Sándor új darabjáról: Császár és komédiásról nyilatkozik — Az igazán kitűnő szám cikket hoz még a Noé bárkája bécsi premiérjáról, Biró Lajos új darabjáról és egy riportot 2000 évvel ezelőtről, amikor színészek sikeréből jószolgák a köztársaság sorsát. A szám megkezdte közlését a Szókimondó asszonyság teljes szövegének, amelyet folytatólagoosan hoz a Színházi Élet. A rendes rovatok teszik lejjebb a számot, amelynek az ára K 1.50. Előfizetési díj egy negyed évre K 16. Kiadó-hivatal Erzsébet-körút 29. sz.

Színház.

A színház műsora:

Szerda: Árva László király.
Csütörtök: Válás után.
Péntek: Vadkacsa.
Szombat d. u. Hejehuja báró.
Szombat este: Vadkacsa.
Vasárnap délután: Erdészleány.
Vasárnap este: Stambul rózsája.

Árva László király mai szerepeiben Gróf, Gazdy, Gróf, Jósika, Váradi, Stoll, Madas, Harsányi, Tóth Elek és Szigeti lépnek föl.

Válás után. Bisson páratlan humoru és kacagtató bohózatában a holnapi előadáson ismét T. Pogány Janka, Grófné, Hunyadiné, Tóth Elek, Stoll, Madas és Váradi Lajos mulattatják majd a közönséget.

Délutáni előadások. Szombat délutánra a Hejehuja báró van kitűzve Aggházy, Horváth, Jósika, Tóthné, Gróf, Váradi, Stoll és Szigeti felléptével, vasárnap délután pedig az Erdészleány szerepel a műsoron Horváth Nusival a címszerepben.

Vadkacsa. Ibsen Henrik halhatatlan színművét pénteken és szombaton adják kitűnő szereposztással. Rendező: Tóth Elek, aki egyben Hjalmárt adjá, G. Polgár Mariska a címszerepben fog feltűnést kelteni és jó szerepek jutottak még Gazdy Arankának, Gróf Lászlónak, Madasnak és Szigetinek.

MEGNYILT

A NŐI ÉS GYERMEKDIVATÁRUHÁZ
Nagy Sándor utca 1. sz. a.

Női himzett siflon ingek 75 koronától, női se-lyem harisnyák 38 koronától, gyermek harisnyák minden nagyságban 12 koronától kezdve

Tisztelettel
Klein Sándor

MOZI.

Montepin regénye az Apolló-moziban. A romantika ma is nagy számban levő hűveire kivételes gyönyörűség vár: az Apolló ma esti műsora cloujaként hozza színre Xuvér de Montepin egyik legizgalmasabb regényét, a filmre transzponált Vörös boszorkányt. Akik emlékeznek még a lázasan olvasott és világszerte elterjedt regényre, tudják, hogy az égő fantáziájú író a bűnös Páris rejtelmeit rajzolta meg és a filmen a kitűnő felvételben meglepően érvényesülnek a művészei. A film értékét emeli, hogy a főszerepeket Alberte Capozzi és Gilette Moreno, Olaszország ünnepeit filmművészei és Eléna Markowska lengyel színésznő kreálja. A Vörös boszorkány két napig lesz a műsoron.

Főszerkesztő:

KUGLER JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:

HILF LÁSZLÓ.

Kiadótulajdonos: Szent László-nyomda r.-t.

KIFUTÓ FIUT

irodaszolgai teendőkre keres a „TISZÁNTÚL” kiadóhivatala

Több kisebb nagyobb bérház

ELADÓ.

A vételhez szükséges jelzálogkölcsonőket előnyös feltételek mellett bonyolítja le a

Nagyvárad Takarékpénztár
Telek-utca 2. sz.

URÁNIA
mozgó-
színház

19—20-án
A nagy érzés.

Hétköznap 1/24, szombat, vasárnap
2 óral kezdettel.

VIGADÓ
mozgó-
színház

19—20-án
Lucinka grófnő.

Hétköznap 1/24, szombat, vasárnap
2 óral kezdettel.

APOLLÓ
mozgó-
színház

19—20-án
Vörös boszorkány I. rész.

Hétköznap 1/24, szombat, vasárnap
2 óral kezdettel.

Marcsicsek Ferenc

államilag képesített szőlő-
és borkezelő-kádármester.

Nagyvárad, Pál-u. 3. sz. (Olaszi-rész)

Elvállalok új és ócska hordók készítését és javítását. Borpince berendezést, borkezelést, borderítést és hibás borok preperálását. Szőlőtelepítéseknel, szőlőfajok megválasztásánál a talaj fizikai összetétele és fekvése szerint felvilágosítással szolgállok.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság

Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca 6.

Előnyös összeköttéseink folytán abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy anuitásos és kamatozó jelzálogkölcsonőket

ugy földekre mint városi bérházakra 15—65 évi időtartamra a legelőnyösebb kamattétel mellett

minden árfolyam levo-
nás nélkül

készpénzben folyósítunk.

Polgári Takarékpénztár
Részvénytársaság
Nagy-Várad.

Tudomására hozom Nagyvárad és Biharvármegye közönségének, hogy a 15 év óta fennálló

„ÓRANGYAL” temetkezési-
üzletet átvettem,

hol minden igénynek megfelelő koporsók, szemfedők, sirkoszorúk állandóan nagy választékban a legolcsóbban kaphatók. Ugyanott asztalosmunkák a legolcsóbban elvállaltatnak. Kérve a nagyérdemű közönség szives pártfogását, maradok

tisztelettel:

Maklár Gyula,
Rákóczi-ut 24. szám.

Heti árjegyzék

Szines ebédőkészlet aranyozással 12 személyre . . . 300.—
Szines teáskészlet ar.-sal 12 sz.-re 160.—
Sz. kávékészlet ar.-sal 12 sz.-re 160.—
Függőlámpa teljesen felszerelve 80.—
Majolika vízeskancsó szines . . . 20.—
Majolika virágváza szines virággal 15.—
Majolika cukordoboz sz. virággal 15.—
Petroieum asztali lámpa' nickel, felszerelve 40.—
Majolika dohánytartó sz: virággal 15.—

Nippek, figurák, szent Antal és Mária-szobrok, szenteltviz-tartók.

Eladás nagyban és kicsinyben.
Képkerekezés, ablaküvegezés.

KOMLÓS TESTVEREK

üveg, porcellán, lámpa, diszmű-
árak, ezüstárak, konyhafelsze-
lések gyári raktára Nagyvárad,
Hlatky Endre (Zöldfa-u.) utca 13.

Telefon 3-72.

Telefon 3-72.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Minden szövege ára 40 fillér, vastagabb betűvel 80 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 4 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Felvételnek: a Tiszántúli kiadóhivatalában (Szilágyi Dezső-utca 5. szám), a Hegedűs hírlapirodában és a Központi Újság és Jegyirodában.

Mózes Imre kályhás hárctérről hazaérkezett. Kályhák javításait elvégzi. Peczé-utca 32.

Lakatos-tanulót keresek. Maár gépész-lakatos, Tefeky-utca 45. sz.

Poloskairtó minden biztos, kipróbált, megbízható poloskák irására, Kis Úveg 4 K, középűveg 8 K, nagy űveg 14 K. Kapható Farkas István „Apoló” drogeriájában, Rákóczi-utca 7-B.

Tavaszi szappanok, májfoltok, bőrbőrösség, kiütés, mitoszerek ellen biztos az IPO-krem. Ára 5 korona, szappan Viora átmosó ára 6 korona. Kapható Farkas István „Apoló” drogeriájában, Rákóczi-utca 7-B.

Száraz vágott tűzifát

azonnal szállít **Schwartz József és fiai.** Báthory-utca 20. sz. Telefon: 1563.

Cipészeknek!

- 1 kgr. la. búzacsiriz — — — K 19.60
- 1 kgr. la. aránycsiriz — — — K 39.20
- 1 kgr. la. folyékony „Argos” csiriz K 8.—
- 1 kgr. la. faszeg 2—15 sz. — — — K 10.—
- 1 drb brassói talpráspoly — — — K 3.80
- 1 drb brassói kireszelő — — — K 3.30
- 1 készl. bőrtalpvédő — — — K 2.50
- 1 drb. vaskapta — — — K 12.80
- 1 készl. acél talpvédő — — — K 7.00

Papírváson és mindenféle cipész-kellékek olcsó napi áron.

ASZTALOSOKNAK!

- 1 kgr. la. asztalosenyv — — — K 6.80
- ugyanaz zsákvételnél — — — K 6.25

SZERELŐKNEK!

- Bőrtárcsa vízvezeték csaphoz
- 100 drb 1/2" csaphoz — — — K 4.80
- 100 drb 3/4" — — — K 6.80
- 100 drb 1" — — — K 9.60

Kereskedőknek megfelelő árengedmény!

Postán utánvét mellett. Portó és csomagolás felszámításaival. Gyors és pontos kiszolgálás.

STERN MIKLÓS
Nagyvárad, Zöldfa-utca 9. szám.

Francia és angol eredeti pártom-különlegességek, L'origan, Fleur D'Amour, Safranor, Asta Nielson, Cœur de Janette, Californian Poppy, ugy-szintén az összes virág-illatok megérkeztek és dekántként kímérve kaphatók: Farkas István „Apoló” drogeriájában.

Báthory-utca 26. sz. alatt **Fuvarozási vállalatot létesítettem**

Eivállalom áruknak, fának állomáshoz vagy az állomástól való szállítást, szükség esetén saját száraz raktárban való elhelyezését, továbbá vagon áruk beraktározását és szíjelosztását szerény díjazás mellett, miután raktáramba iparvágány vezet. **Költöztetést** elővigyázattal eszközölök és vidékről vagy vidékre is elvállalok. Szíves pártfogást kér.

Schwartz Jenő
Báthory-utca 26. sz.
Telefon: 1563.

Likőr

és rumkomposztók. Chartreuse, Benediktiner, Allasch, Meggy stb. essentilák. Törköly, Szilvörörium, Sepső, Cognac-tyonatok használati utasításai a legfinomabb minőségben kaphatók: Farkas István „Apoló” drogeriájában, Nagyvárad.

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű fűzőszalon

NAGYVÁRAD, Nagy Sándor-u. 1.
Parkszálloda épületében

Interurbán telefon: 11-53 szám.

A Szigligeti-színház művésznőinek egyedüli fűző szállítója.

Tisztításokat és átalakításokat elvállalunk. Fűzők mérték után a legrövidebb idő alatt elkészítetnek.

A Sajtó hölgybizottság

könyv és lapterjesztő vállalata: a Kossuth Lajos-utcai trafikban ajánlja könyveit és lapjait

Ne vásároljunk könyveket, mielőtt szét nem néztünk a Sajtó hölgybizottság

BIZOMÁNYI ÜZLETÉBEN
Támogassuk ezen új vállalatot!!!

Autójárat a Félixfürdőbe!

Tudvalevőleg a szénhiány miatt a belényesi vonat — mely a fürdői közönséget hozza — napjában egyszer indul s csak másnap reggel szállítja vissza az utasokat.

Hogy a fürdőbe jövő közönségnek ne kelljen lemaradnia a tulszűfolt vonatról és még az nap vissza is térhessen, Váradról a fürdőig, autójáratot rendeztem.

A husz személynél többet befogadó automobil e hó 12-től kezdve, reggelenként 8 óra-
kor indul a Fekete Sas előtti állomásától s az utasok számához mérten két óránként közlekedik. Kiránduló társaság részére a nap bármely időszakában rendelkezésre áll külön 100 K díjazás mellett.

Viteldij a Félixfürdőig 4 korona!

Fürdőbérlo.

TÖRLESZTÉSES KÖLCSÖNÖKET

a legelőnyösebb feltételek mellett földbirtokokra és nagyváradi házakra a leggyorsabb lebonyolítással nyújt az

EGYESÜLT BANK ÉS TAKARÉKPÉNZTÁR RT. NAGYVÁRADON

Belépési felhívás

a Népszövetségi Hitelszövetkezet VII-ik évtársulatába.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet 1919. január 1-én VII-ik évtársulatát nyitotta meg. Az előbbi üzletek, dacára a nehéz megélhetési viszonyoknak, — igen szép eredményel folynak.

Belépni szándékozók üzletrészeket jegyezhetnek még most is a hivatalos órák alatt a szövetkezet helyiségében (Szilágyi Dezső-utca 5. sz. a.). Egy üzletrész heti 20 fillér befizetésre kötelez s ki-ki annyi üzletrészt jegyez, amennyit akar. Felvételi díj üzletrészenként, 20 fillér, 3 év múlva az évtársulat feloszlik a tagok a befizetett összeget kikapják s a rájuk eső nyereséget is.

A tiszta haszon és nyereség teljes egészében a tagok között osztatik fel s kiki heti betéje arányában részesedik.

A szövetkezet elfogad betéteket is s azokat legmagasabb kamatlábbal kamatoztatja.

A tagok a befizetett összeg 1/3-od részéig a szövetkezettől olcsó kamatra kölcsönt is kaphatnak, mely 3 év alatt fizethető le. Azonfelül betáblázásra, értékpapírra, vagy váltóra, bármily összeg erejéig.

Tőkekamatadót a szövetkezet fizeti. Bizalommal kérjük a belépni szándékozókat, szíveskedjenek szövetkezetünk helyiségében részjegyeket jegyezni.

Népszövetségi Hitelszövetkezet.

ÁLTALANOS TAKARÉKPENZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Befizetett részvénytőke 1.000.000 kor.

Elfogad takarékbetéteket könyvecskékre és folyószámlára és azt előnyösen kamatoztatja. Leszámitol váltókat. Engedélyez előnyös feltételek mellett jelzálogkölcsönöket törlesztésekre. Előleget ad értékpapírokra.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP: NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos főzőedények, Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre izzólámpák díjmentesen házhoz szállítatnak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig. Villamos motorok nagy választékban kaphatók. Költségvetéseket díjmentesen készítünk.

A telep telefonja 514.

Főszerelő telefonja 55.